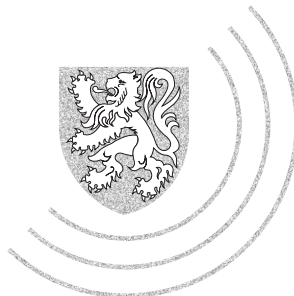

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

9 april 2002

ONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met :

- 1° de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Gabon inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 mei 1998 ;**
- 2° de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Ivoorkust inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 1 april 1999**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	13
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	17
Advies van de Raad van State	21
Ontwerp van decreet	27
BIJLAGE 1 : overeenkomst tussen de BLEU en de republiek Gabon	29
BIJLAGE 2 : overeenkomst tussen de BLEU en de republiek Ivoorkust	43

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ALGEMENE BESPREKING

1. Betekenis van de overeenkomsten

– Doel en opzet van de overeenkomsten

In het algemeen staat de Vlaamse regering positief ten opzichte van het sluiten van internationale investeringsakkoorden, die van belang zijn voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Alhoewel buitenlandse investeringen reeds worden beschermd door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen wegens de voorrang van het internationaal recht op het interne recht van een staat.

De doelstelling van dergelijke overeenkomsten is, naast het aanmoedigen van investeringen, het bieden van een garantie voor een maximale bescherming aan de investeerder, zoals de waarborgen voor een billijke en rechtvaardige behandeling van de investering, de clausule van de meest begunstigde natie om discriminatie te voorkomen, een vergoedingsplicht bij onteigenende maatregelen en de vrije overmaking van inkomsten. Bovendien creëren die overeenkomsten een eigen juridisch kader waarin investeringsgeschillen kunnen geregeld worden en waarbij de investeerder een beroep kan doen op internationale arbitrage.

– De overeenkomsten vormen gemengde verdragen

Dergelijke internationale overeenkomsten ten gunste van investeringen in het buitenland zijn verdragen in de zin van het volkenrecht of internationaal publiek recht. Het zijn juridisch bindende en afdwingbare akten onderschreven door volkenrechtelijke rechtspersonen, in casu drie onafhankelijke en soevereine staten en drie deelstaten met een grondwettelijk toegekende bevoegdheid om verdragen te sluiten. Die akten vormen de rechtsgrond voor rechten en verplichtingen in hoofde van die zes overheden en rechtstreeks in hoofde van investeerders op elkaars grondgebied. Overeenkomstig artikel 167 van de Grondwet, worden alle verdragen gesloten door de daartoe bevoegde regeringen aan hun parlementen ter instemming voorgelegd, vooraleer ze uitwerking kunnen hebben.

Het zgn. “gemengde” karakter van de BLEU-overeenkomsten inzake investeringen werd in april 1995 unaniem aanvaard door de leden van de interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB). Zowel de Gewesten als de federale overheid worden namelijk in principe bevoegd geacht. Dergelijke overeenkomsten worden gemengde verdragen genoemd wegens de gezamenlijke bevoegdheidsuitoefening op het federale en het gefedereerde niveau.

De Gewesten zijn immers bevoegd voor het economisch beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 1° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd. De federale overheid blijft bevoegd inzake de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico's (art. 6, § 1, VI, eerste lid, 3°, BWHI), het handelsrecht, het vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven met uitzondering van die in de toeristische sector (art. 6, § 1, VI, vijfde lid, 5° en 6° BWHI).

Daarom bepaalt het eerste artikel van het bijgevoegde ontwerp van decreet dat het een gewestaangelegenheid betreft. Het tweede en het derde artikel houden in dat het Vlaams Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorliggende overeenkomsten, zodat ze in werking kunnen treden na de instemming van de betrokken parlementen en na de internationale ratificatie door de federale overheid en door het partnerland.

2. Schets van de partnerlanden

GABON

– Politieke gegevens

Na de onafhankelijkheid van de voormalige Franse kolonie (17 augustus 1960) maakte de eerste verkozen president, Léon M'Ba, van Gabon een éénpartijstaat. Nadat de toenmalige Franse president Mitterand in 1990 opriep tot een meerpartijensysteem in Afrika, werd Gabon democratischer. De oppositie die tussen 1990 en 1996 bijzonder actief was, verviel vlug in de kwalen die zij verweet aan het regime : corruptie, affairisme, nepotisme.

M'Ba werd bij zijn dood in 1997 opgevolgd door zijn vice-president Albert-Bernard (later Omar) Bongo, die Gabon omvormde tot een islamstaat. Hij laat zichzelf sindsdien El Hadj Omar Bongo noemen. Bongo kwam als overwinnaar uit de presidentsverkiezingen van 6 december 1998. Die ver-

kiezingen kenden geen perfect verloop. Het aantal ingeschreven kiezers schommelde met 20% in enkele dagen, veel kiezers kregen te laat hun oproepingsbrief en de kieslijsten waren niet correct. Toch wilde de oppositie geen bewijzen van eventueel gesjoemel leveren. Volgens internationale waarnemers waren er fouten gebeurd, maar die waren onvoldoende om de overwinning van Bongo teniet te doen.

– *Mensenrechten*

Er wordt geregeld melding gemaakt van perscensuur en arrestaties van journalisten. Zo werden in 1999 nog 2 journalisten gearresteerd omdat ze in een artikel gewag hadden gemaakt van mogelijke corruptie door de minister van Openbare Werken. Eén van beide journalisten vluchtte naar het buitenland. Datzelfde jaar werd ook nog een satirisch weekblad verboden en kreeg Radio Soleil, een private zender die gelieerd is met de oppositie, het verbod om nog politieke programma's uit te zenden.

– *Kinderrechten*

Gabon kampt met de problematiek van kinderslavenhandel. In februari 2000 organiseerde het land op initiatief van Ivoorkust en in samenwerking met het kinderfonds van de Verenigde Naties (UNICEF) en de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) een internationale conferentie over deze problematiek. Het is nog steeds onduidelijk hoeveel kinderen slachtoffer zijn van die kinderslavenhandel, omdat informatie slechts bij mondjesmaat beschikbaar is. Volgens internationale mediabronnen zouden de meeste kinderen afkomstig zijn uit Benin, Burkina Faso, Mali en Togo, om vervolgens terecht te komen in Ivoorkust, Gabon en Nigeria.

– *Sociaal-economische gegevens*

Gabon kende tijdens de jaren zeventig een relatieve politieke stabiliteit en een snelle economische groei met een vrije economie. Het bezit verscheidene natuurlijke rijkdommen, waaronder petroleum, mangaan, uranium en hout. Tot er olie werd ont-

dekt in de vroege jaren zeventig was Gabon afhankelijk van mangaan en tropisch hout. In 1975 trad Gabon, als belangrijke Afrikaanse olieproducent, toe tot de organisatie van petroleumexporterende landen (OPEC). De oliesector neemt nu 50% van het BNP voor zijn rekening. Gabon lijdt echter onder de fluctuerende prijzen op de markten. Die natuurlijke rijkdommen en het behoorlijke inkomen per hoofd maakt van Gabon een geprivilegieerd land in sub-Sahara-Afrika.

Ondanks de overvloed aan natuurlijke rijkdommen, liep de economie mank door slecht fiscaal management. In 1992 groeide het fiscaal deficit aan tot 2,4% van het Bruto Nationaal Product (BNP). De groeiende bilaterale schulden leidden tot het stopzetten van herschikkingovereenkomsten met officiële en privé schuldeisers. De devaluatie van de munt tot 50% op 12 januari 1994, veroorzaakte een eenmalige inflatie van 35%. Het Internationaal Muntfonds (IMF) voorzag in 1994-1995 een aantal maatregelen onder de voorwaarde van verdere privatisering en fiscale discipline. Ook Frankrijk sprong financieel bij in 1997 nadat Gabon de IMF-doelstellingen voor midden 1996 had gehaald.

De daling van de petroleumprijzen als gevolg van de Aziatische crisis en de val van de prijzen van tropisch hout vertraagden de economische groei. Het begrotingstekort liep op tot 609,75 miljoen euro of ongeveer 40% van de totale begroting. De presidentsverkiezingen van 1998 zorgden voor een ontsporing van de overheidsfinanciën zodat Gabon zijn internationale schuldeisers niet meer kon terugbetalen. De nieuwe minister van financiën, die uit de banksector komt, tracht met de steun van de president de financiële toestand te verbeteren, maar hij stuit op tegenstand binnen zijn eigen departement. De internationale gemeenschap blijft dan ook sceptisch en het Internationaal Muntfonds zal strenge voorwaarden opleggen voor nieuwe hulpverlening.

Het hernemen van de olieprijs in 1999 kwam de groei ten goede, maar de haperende productie verhinderde Gabon om het volledige potentieel ervan te kunnen benutten.

Economische basisgegevens :

	1996	1997	1998	1999	2000
Groei BNP	3,2%	4,1%	-13,3%	7%	4,1%
Inflatie	4,5%	4,1%	2,1%	-0,5%	1,8%
Werkloosheid	20%	20%	20%	20%	20%
BNP/capita in US dollar	5.587	4.592	3.504	3.398	4.846

Eén van de markantste realisaties van de afgelopen 20 jaar is de trans-Gabon-spoorlijn van 680 km.

Gabon heeft een inkomen per hoofd dat vier maal zo hoog is als dat van de meeste landen van sub-Sahara-Afrika. Daardoor is de meest extreme armoede lichtjes afgenomen. Er blijft echter een enorme inkomensongelijkheid bestaan, waardoor het merendeel van de bevolking onder de armoedegrens blijft. De gemiddelde levensverwachting is slechts 50 jaar. Midden de jaren negentig brak in het noorden van het land het Ebola-virus uit en ook in 1999 en 2001 bezweken mensen aan dat dodelijke virus.

– Buitenlandse handel

In 1999 werd voor 1,938 miljard euro uitgevoerd. De uitvoer bestond vooral uit ruwe olie (75%), hout, mangaan en uranium. De Verenigde Staten (68%) waren de voornaamste afnemers, op grote afstand gevolgd door China (9%), Frankrijk (8%) en Japan (3%). In datzelfde jaar werd voor 845 miljoen euro ingevoerd. Het gaat hier vooral om machines en materieel, voedingswaren, chemicaliën, petroleumproducten en constructiemateriaal. Frankrijk is met 39% de grootste leverancier. De Verenigde Staten volgen met 6%, Kameroen en Nederland met 5%. België voerde voor 27 miljoen euro uit. Op de lijst van de belangrijkste Afrikaanse afnemers kwam Gabon daarmee op de 20ste plaats.

In 2000 bedroeg de uitvoer van Gabon 2,819 miljard euro terwijl er voor 1,037 miljard euro werd ingevoerd.

– Buitenlandse investeringen

Tachtig procent van de buitenlandse investeringen komt uit Frankrijk. Investeringen van de overige EU-landen zijn miniem. Frankrijk is hier reeds jaren aanwezig en bovendien is de markt zeer begrensde.

De enige Belgische investering van belang is de participatie van 7% van Transurb Consult in de spoorwegmaatschappij OCTRA. De BBL is geassocieerd met de BICIG-bank. Enkele particuliere Belgische investeerders zijn aanwezig in de restauratie (STAN, Le Crepuscule), auto-onderdelen (TIS), geologisch onderzoek (GEOSCAN), kredietverkoop (VAC) en motoren voor plezierboten (Dehaas).

– *Buitenlands beleid*

Gabon is een klein land met een geringe bevolking. Toch wil het land zich profileren als een regionale grootmacht door zijn diplomatieke activiteiten en de financiële middelen waarover het beschikt.

Gabon onderhoudt goede betrekkingen met zijn bureaus en de veiligheid van het land is niet bedreigd. Toch bestaat het gevaar dat conflicten in die buurlanden zouden overslaan naar Gabon. De relatieve voorspoed van Gabon zorgt trouwens voor een belangrijke stroom van buitenlanders.

IVOORKUST

– *Politieke gegevens*

Ivoorkust is een presidentiële republiek met presidentsverkiezingen om de 7 jaar.

Van 1946 tot zijn dood in 1993 was Felix Houphouët-Boigny de centrale figuur in de Ivoiriaanse politiek. Tot 1960 nog onder Frans bestuur, daarna als president, richtte hij het land in op de manier die hem voor ogen stond: een westers georiënteerde éénpartijstaat met nauwe banden met Frankrijk. Dit beleid werd door de volgende president Henri Konan Bédié voortgezet, al is Ivoorkust sinds 1990 nominaal een democratie met meerdere politieke partijen. De monopoliepositie van de sinds de onafhankelijkheid regerende partij (de PDCI-RDA) belemmerde echter een werkelijke vrije keuze. Deze partij domineert de landelijke media (radio en televisie) en heeft een landelijk dagblad.

Tijdens de militaire coup op 24 december 1999 kwam generaal Robert Guei aan de macht. Het was de eerste staatsgreep in de geschiedenis van Ivoorkust en tevens de eerste keer dat een militair regime aan de macht kwam. De grondwet werd voorlopig opgeschort en het parlement en het hoogerechtshof werden ontbonden. De militaire junta vormde zich om tot een *Conseil national de*

Salut public (CNSP) die de toestand in het land moest normaliseren.

Op 23 en 24 juli 2000 kon de bevolking zich in een referendum uitspreken over een nieuwe grondwet en een nieuwe kieswet. De grondwet werd goedgekeurd door 86% van de 56% opgekomen stemgerechtigden.

In de nacht van 17 op 18 september 2000 werd de woning van president Guei aangevallen, maar hoewel de coup mislukte, namen de spanningen toe. De nummers twee en drie van de junta werden beschuldigd van deelname aan die staatsgreep.

De machtspositie van de PDCI kon blijven standhouden tot aan de presidentsverkiezingen van 22 oktober 2000 vanwege een zeer versnipperde oppositie. Wegens zijn niet-Ivoiriaanse afkomst kon de moslimleider Alassane Dramane Ouattara niet deelnemen aan die verkiezingen. Ondanks het feit dat Guei zichzelf tot overwinnaar uitriep, werd Laurent Gbagbo, leider van het Ivoiriaans volksfront FPI, de nieuwe president. Als voormalige vakbondsleider situeert Gbagbo zich aan de politieke linkerkant, maar analisten zeggen dat hij sinds de jaren tachtig een sterk nationalistisch standpunt inneemt. Op 27 oktober 2000 benoemde Gbagbo een nieuwe door de FPI beheerste regering. Toch was er ook plaats voor drie ministers van de PDCI.

De parlementsverkiezingen van 10 december 2000 verliepen chaotisch. Ouattara mocht ook nu niet deelnemen, waarop zijn partij, de RDR, zich terugtrok. In het noorden van het land, waar Ouattara de grootste aanhang heeft, konden de verkiezingen pas georganiseerd worden op 14 januari 2001. De FPI behaalde 96 van de 223 zetels tegen 94 zetels voor de PDCI en 22 voor onafhankelijke dissidenten van de PDCI.

Op 8 januari 2001 vond een nieuwe poging tot staatsgreep plaats die vrij snel door de regering werd bedwongen. Tot op dat moment waren al minstens 200 mensen bij onlusten gedood sinds het aantreden van president Gbagbo.

– *Mensenrechten*

Tijdens het bewind van generaal Robert Guei zijn er volgens Amnesty International verschillende inbreuken op de mensenrechten geweest. Militaire groepen schijnen een eigen parallel juridisch systeem te hebben opgezet door tegenstanders uit de weg te ruimen (soms publiekelijk), advocaten en rechters onder druk te zetten en journalisten te

mishandelen. Ook tijdens het voorgaande bewind van president Bédié kwam geweld uitgaande van de regering voor. Toen waren het vooral de politie en de gendarmerie die hiervoor verantwoordelijk waren. Sinds december 1999 zijn het vooral groenen soldaten die weigeren hun wapens in te leveren.

De regering van generaal Guei schafte wel de zogenaamde “loi anti-casseurs” uit 1992 af. Deze wet was gebaseerd op het principe van de collectieve verantwoordelijkheid, dat tegengesteld is aan alle geldende rechtsprincipes. Ook bevat de nieuwe grondwet, die bij referendum op 23 juli 2000 werd aangenomen, een aantal voorzieningen om de mensenrechten te vrijwaren. Zo werd de doodstraf afgeschaft, maar in de praktijk werd ze al ettelijke jaren niet meer uitgevoerd.

Op 28 juni 2001 werd bij het Brussels gerecht klacht ingediend tegen de huidige president Gbagbo, zijn voorganger Guei en twee ministers wegens misdaden tegen de menselijkheid. Dat leidde tot hevige reacties in Ivoorkust.

– Kinderrechten

In de derdewereldlanden en vooral in Afrika bestaat nog steeds een vorm van kinderslavenhandel. Tot voor kort werd aangenomen dat dit enkel voorkwam in oorlogsgebied, maar nu blijkt dat dit gebruik veel algemener is. Verreweg de meeste kinderen komen in de rijkere Afrikaanse landen terecht en dan vooral in Ivoorkust, Gabon en Nigeria.

De overheid van Ivoorkust nam in november 1999 een initiatief om hieraan een eind te maken. Samen met het Kinderfonds van de Verenigde Naties (UNICEF) deed de minister van Buitenlandse Zaken een oproep om druk uit te oefenen op de autoriteiten van die staten waarvan bekend is dat er kinderslaven worden tewerkgesteld. Het jaar voordien had Ivoorkust samen met UNICEF een rapport uitgebracht, waarin 52 gevallen van als slaven tewerkgestelde kinderen werden onderzocht.

In december 1999 beloofde de minister van Buitenlandse Zaken ook haast te maken met de ratificatie van het IPEC-programma (*International Programme on Elimination of Child Labour*) van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Tegelijk riep hij alle Afrikaanse ambassadeurs in zijn land op om bij hun respectieve regeringen er op aan te dringen om hetzelfde te doen.

Eind mei 2001 werd Ivoorkust beschuldigd van het tewerkstellen van kinderslaven op de plantages en van een trafiek van kinderen tussen Ivoorkust en zijn buurlanden. De overheid ziet in deze beschuldigingen een nieuwe aanval van politieke tegenstanders maar ook van enkele buurlanden.

– Economische gegevens

– Algemeen

Sinds zijn onafhankelijkheid heeft Ivoorkust geopteerd voor een liberale economie met bevordering van internationale inbreng (met o.a. diversificatie t.o.v. Frankrijk). Men streeft een financiële gezondheid na in overleg met het IMF en de Wereldbank. Bovendien is Ivoorkust en meer specifiek Abidjan, het economisch en financieel centrum voor de West-Afrikaanse regio.

Op economisch vlak komt Ivoorkust op de derde plaats in het sub-Sahara-gedeelte van Afrika, na gigant Zuid-Afrika en Nigeria. Sinds de devaluatie van de franc CFA in 1994 heeft het land een sterke economische groei, zoals het die ook gekend heeft tijdens de jaren zestig en zeventig toen het bekend was als één van de weinige successen in de regio. De inflatie lijkt onder controle te zijn. De post-devaluatiepiek bedroeg in 1994 nog 32% en werd in de volgende jaren teruggebracht naar een aanvaardbaar niveau.

De schuldenberg van Ivoorkust bedroeg eind 1993 20 miljard euro. Dat betekent ongeveer 233% van het BBP. Deze last was al nauwelijks te dragen, maar de devaluatie van de franc CFA dreigde de schuld in één klap te verdubbelen. In 1994 begonnen de onderhandelingen over een schuldregeling. In maart 1998 bereikte Ivoorkust een overeenkomst met de Club van Londen waardoor het land de afbetaling van 82% van zijn commerciële schulden kon herschikken. De concrete betekenis van de overeenkomst is dat de afbetaling van de schuld in het jaar 2006 nog maar 20% van het overheidsbudget zal opeisen tegenover 52% in 1996 en 41% in 1998. Daarmee hoopt Ivoorkust de financiële lucht te krijgen om zijn economie verder uit te bouwen.

In 2000 was de betalingsbalans deficitair wegens de hoge schuldenlast, het stoppen van internationale hulp en de kapitaalvlucht. Ivoorkust had het moeilijk om zijn schulden terug te betalen. In de begroting werden drastische maatregelen opgenomen die zouden moeten leiden tot een verhoging van de inkomsten.

Economische basisgegevens :

	1996	1997	1998	1999	2000
Groei BNP	6,9%	5,9%	5,4%	1,5%	-2,6%
Inflatie	2,5%	5,6%	1,5%	1,0%	2,4%
Begrotingstekort	2,5%		1,8%	2,7%	1,6%

Ivoorkust wil zijn economische structuren drastisch hervormen. Het land opteert voor een liberalisering van zijn economie, waarvan de privé-sector de motor moet zijn.

De wankelende politieke situatie heeft een negatieve invloed op de economie. Internationale waarnemers zijn over het algemeen pessimistisch over het conjunctuurverloop.

Ivoorkust heeft bovendien ook te maken met een stijging van het aantal AIDS-gevallen. Daar waar het land in het IAO-rapport van 1995 nog niet voorkwam, zou nu ongeveer 1 miljoen van de 15,8 miljoen Ivoirianen, onder wie 600.000 kinderen, besmet zijn met het HIV-virus. Dit zal in de toekomst zeker repercussies hebben op de economie.

– Buitenlandse investeringen

Frankrijk neemt vanuit een sterke traditie 65% van de buitenlandse investeringen in Ivoorkust voor zijn rekening in voornamelijk volgende sectoren : water, elektriciteit, telecommunicatie, petrochemie en het hotelwezen. Sedert het bewind van eerste minister Duncan wordt er een diversificatiepolitiek gevoerd. Het globaal investeringscijfer is geëvolueerd van 7,9% van het BBP in 1993 tot 18,5% in 1997, de privé-investeringen van 4% van het BBP in 1993 tot 13% in 1997.

De Belgische investeringen in Ivoorkust zijn redelijk belangrijk en bovendien in stijgende lijn, o.a. in het kader van de privatiseringen en grote infrastructuurwerken. Zij situeren zich op het domein van de agro-industrie en financiële sector. Daarenboven bestaan er ook enkele minderheidsparticipaties in Ivoiriaanse. Tractebel en Air Continental zijn geïnteresseerd in grote infrastructuurprojecten (Air Continental in de privatisering van Air Ivoire). Ivoiriaanse investeringen in België bestaan er niet.

– In- en uitvoercijfers

De export in Ivoorkust verloopt in stijgende lijn. De voornaamste afnemers van Ivoorkust zijn Frankrijk, de Verenigde Staten, Duitsland en Nederland. De export van Ivoorkust is vooral toegevoegd op cacao, petroleum, hout en koffie. Naast deze producten worden in Ivoorkust op bescheiden schaal diamanten en goud gewonnen. De goudwinning in dit gebied is al sinds het begin van de jaren negentig in handen van twee Frans-Ivoriaanse bedrijven, SMI en SOMIAF.

De laatste jaren zijn ook de invoercijfers gestegen. De voornaamste invoerproducten zijn grondstoffen en halfafgewerkte producten, uitrustingsgoederen, voedingsproducten en olieproducten. De voornaamste leveranciers zijn Frankrijk en Nigeria.

In 1999 stond Ivoorkust met 111,5 miljoen euro op de 7de plaats op de lijst van de belangrijkste Afrikaanse afnemers van België. Met 146 miljoen euro was Ivoorkust de 9de belangrijkste Afrikaanse leverancier. De invoer bestond vooral uit diamant en edelstenen, cacao en fruit. In 2000 steeg de Belgische uitvoer met 20,5% en de invoer zelfs met 40%.

– *Buitenlandse politiek*

De staatsgreep van 1999 werd sterk veroordeeld in het buitenland. Na enkele aarzelingen over de terugbetaling van de buitenlandse schuld verzekerde president Guei dat hij de internationale verbintenissen van zijn land zou nakomen. Het buitenlands beleid werd niet ingrijpend gewijzigd, de bevoorrechte relatie met Frankrijk bleef behouden. Het beleid is gebaseerd op het bevorderen van :

- de vrede en de veiligheid in Afrika ;
- de ontwikkeling en de samenwerking met de rest van de wereld ;
- de regionale economische integratie.

Na de presidentsverkiezingen van 2000 raakte Ivoorkust ietwat geïsoleerd in Afrika terwijl ook de relaties met de Europese Unie vertroebeld werden. Het Europees Parlement erkende het nieuwe Ivoriaans parlement niet. Op 26 juni 2001 besliste de EU om de hulp geleidelijk te hervatten met evaluaties van de toestand in Ivoorkust in september en december 2001.

Ivoorkust is lid van de Verenigde Naties, de Internationale Arbeidsorganisatie, het Internationaal

Muntfonds en Interpol, naast Afrikaanse en regionale organisaties. Op 28 juni 2001 werd het land lid van de Organisatie van de Islamitische Conferentie.

3. Ontstaan van de overeenkomsten

GABON

Sedert september 1981 werd de wens uitgesproken om te komen tot het sluiten van een overeenkomst inzake wederzijdse bevordering en bescherming van de investeringen tussen de BLEU en Gabon. Na het uitwisselen van ontwerp teksten werd op 12 en 13 februari 1993 uiteindelijk een eerste keer onderhandeld. Omdat niet veel vooruitgang werd geboekt tijdens deze gesprekken, vond van 4 tot 6 mei 1993 een tweede onderhandelingsronde plaats.

De Gabonese ontwerp tekst liet veel te weinig ruimte voor echte onderhandelingen. Hij was bovendien opgesteld in functie van de Gabonese wet op de buitenlandse investeringen. Die tekst was tijdens de eerste ronde onvoldoende gekend door de BLEU-delegatie. Er was wel een nuttige uitwisseling van inlichtingen die tegen de tweede bijeenkomst werden bestudeerd : bepaalde uitdrukkingen dienden nagekeken te worden op hun juridische draagwijdte, bepaalde passages in het Gabonees project (omwille van hun wet) waren overbodig of pasten niet in het verdrag en over de indirecte investeringen of minoritaire investeerders wensde Gabon nog na te denken. Bovendien wilde de Gabonese delegatie een artikel inlassen waarbij een gemengde commissie zou worden opgericht voor periodieke ontleding van de resultaten die door het afsluiten van dit verdrag zouden worden bereikt. Van BLEU-zijde werd dat idee afgehouden, enerzijds omdat periodieke consultaties over de interpretatie en de toepassing van het verdrag elders reeds werden voorzien en anderzijds omdat een verdrag ter wederzijdse bevordering en bescherming van de investeringen niet het instrument is voor het oprichten van een gemengde commissie met een algemene economische draagwijdte.

Tijdens of beter na een tweede onderhandelingsronde werd besloten het artikel 7 “toepasbare regels” van de BLEU-ontwerp tekst als bijlage in de vorm van een uitwisseling van brieven aan het verdrag toe te voegen. Op 10 mei 1993 werd door de ambassadeur van de republiek Gabon in Brussel een overeenkomst geparafeerd.

Uiteindelijk kon dan op 27 mei 1998, tijdens een bezoek van de Gabonese minister van Buitenlandse Zaken, het verdrag worden ondertekend.

IVOORKUST

Reeds in januari 1979 werd gepeild naar de bereidheid van de Ivoriaanse autoriteiten om een investeringsverdrag te sluiten. Er werd een BLEU-ontwerptekst voorgelegd. De Ivorianen hadden geen principiële bezwaren, maar wensten vooralsnog niet met onderhandelingen te starten. Wel maakten zij hun officieuze ontwerptekst over (die nog niet door hun ministerraad goedgekeurd was). Pas in 1984 keurde men langs Ivoriaanse zijde een kaderakkoord goed, dat voor alle landen waarmee een investeringsovereenkomst zou worden afgesloten, zou gelden. Aangezien de BLEU, net als bijvoorbeeld Groot-Brittannië, voorbehoud maakte tegen sommige bepalingen van het kaderakkoord, verkeerde men lange tijd in een impasse.

Pas in 1996, mede na aandringen van de regionale instanties in ons land, werd het dossier gereactiveerd en werden nieuwe ontwerpteksten uitgewisseld. Op 28 mei 1997 ondertekende de federale minister van Buitenlandse Handel een gemeenschappelijke verklaring in Abidjan, waarin de intentie vermeld werd om een bilaterale investeringsovereenkomst te sluiten. Van 9 tot 11 december 1997 heeft een BLEU-delegatie onderhandelingen gevoerd in Abidjan, die succesvol werden afgerond met de parafering van een compromistekst.

De BLEU-typetekst diende als basis van de besprekingen en de uiteindelijk geparafeerde tekst omvatte alle voor de BLEU belangrijke principes. De amenderingen, aangebracht door de Ivoriaanse delegatie, hadden betrekking op elk van de 13 artikels. De principes van de BLEU bleven in het compromis vervat.

De overeenkomst werd ondertekend op 1 april 1999 tijdens het bezoek van de Ivoriaanse premier.

II. SPECIFIEKE BESPREKING VAN DE OVEREENKOMSTEN

1. Inhoud van de overeenkomsten

– *Typetekst van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU)*

Reeds gedurende meer dan dertig jaar sluit de BLEU overeenkomsten met landen die geen lid

zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), die de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen beogen. Daarom hebben de leden van de BLEU een tekst goedgekeurd die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse regering die typetekst aanvaard.

Die zogenaamde BLEU-tekst bepaalt principieel dat elke verdragspartij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat (artikelen 1 en 2 van de BLEU-tekst). Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen. De bescherming vindt men terug in de artikelen 3 tot 6.

Artikel 3 bevat een bepaling van niet-discriminatie en van meest begunstigde natie. Het sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

Artikel 4 verbiedt elke maatregel van onteigening of nationalisatie, tenzij voor het openbaar nut, de veiligheid of het nationale belang van de contracterende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoire is en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde principes gelden voor schade ingevolge geweld.

Artikel 5 regelt de overmakingen van alle betalingen inzake investeringen en lonen, waarbij de vrije transfer met een eventuele vergunning als principe geldt.

Artikel 6 voorziet een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de voordelen van investeerders met deze nationaliteit, indien die partij of instelling schadevergoeding heeft uitbetaald aan die investeerders op grond van een garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende verzeekerar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder oplegen.

In artikel 8 worden de bijzondere overeenkomsten die vroeger tussen een partij en een investeerder van een andere partij werden gesloten, bevestigd. De bepalingen ervan vullen de algemene draagwijdte van deze typeovereenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen

bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De artikelen 9 en 11 regelen respectievelijk de procedure voor geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij en die tussen partijen inzake de interpretatie en de toepassing van deze typeovereenkomst.

Indien een minnelijke schikking onmogelijk blijkt te zijn, bepaalt artikel 9 dat door een arbitrage-rechtscollege een definitieve en bindende uitspraak over het geschil wordt gedaan. Geen enkele contracterende partij kan hierbij aanvoeren dat de investeerder vergoed wordt door een verzekering of garantie.

Artikel 11 bepaalt dat, na de mislukking van een minnelijke schikking via diplomatieke weg en via een gemengde commissie, een college van drie scheidsrechters wordt aangesteld. Elke partij duidt één scheidsrechter aan. Deze twee scheidsrechters duiden in onderling overleg een derde scheidsrechter als voorzitter van het college aan. Deze voorzitter is een onderdaan van een derde staat. Indien de scheidsrechters niet op deze wijze kunnen worden aangesteld, kan een partij zulk verzoek richten tot de voorzitter of ondervoorzitter van het Internationaal Gerechtshof. De uitspraken van het college van scheidsrechters zijn definitief en bindend.

Wat de bevordering van de investeringen betreft, kunnen nog de artikelen 7 en 10 vermeld worden, die de meest gunstige regels ervoor laten gelden. Artikel 7 bepaalt dit ten opzichte van de nationale wetgeving van de partijen en van de bestaande en toekomstige internationale of andere overeenkomsten tussen de partijen. Artikel 10 voorziet de clausule van de meest begunstigde natie.

Artikel 12 stelt de investeringen die aan deze overeenkomst voorafgaan, gelijk met die na de inwerkingtreding ervan. De vroegere investeringen worden eveneens beschermd.

Artikel 13 bepaalt de duur en de inwerkingtreding van deze overeenkomst. Een termijn van tien jaar geldt, die zonder voorafgaande opzegging stilzwijgend verlengd wordt. De standaardovereenkomst treedt een maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging in werking.

– *Verschillen tussen de typetekst van de BLEU en de overeenkomst met Gabon*

Gezien de tekst dermate afwijkt van de standaardtekst, volgt hier een artikelsgewijze bespreking.

Artikel 1 is inhoudelijk gelijk aan de typetekst, maar is volledig anders geformuleerd. Bovendien werden de paragrafen 1 en 2 uit de typetekst in omgekeerde volgorde gezet.

Artikel 2 bevat naast paragraaf 1 en 2 uit de basistekst, zij het anders geformuleerd, nog 4 volgende paragrafen, die o.a. handelen over antidiscriminatie, de verplichtingen die voortvloeien uit lidmaatschap van een vrijhandelszone, internationale organisatie e.d.

Artikel 3 regelt de schadeloosstelling in geval van nationalisatie of onteigening.

Artikel 4 regelt de schadeloosstelling voor oorlogsschade of soortgelijke omstandigheden.

Artikel 5 regelt de vrije overmaking van inkomsten, retributies e.d.

Artikel 6 komt overeen met de typetekst, waaraan een tweede artikel is toegevoegd dat door subrogatie rechten toekent aan de verzekeraar. Lid 2 uit de basistekst wordt dan lid 3.

Artikel 7 handelt over het binnenkomen, het verblijf en de tewerkstelling.

Artikel 8 gaat over het sluiten van bijzondere overeenkomsten tussen beide partijen en komt inhoudelijk overeen met de typetekst, zij het anders geformuleerd.

Artikel 9 is artikel 11 uit de typetekst.

Artikel 10 is artikel 9 uit de typetekst, met die beperking dat het geschil enkel aan het ICSID kan worden voorgelegd.

Artikel 11 is artikel 10 van de typetekst.

Artikel 12 van de typetekst vervalt.

Artikel 12 is artikel 13 van de typetekst.

– *Verschillen tussen de typetekst van de BLEU en de overeenkomst met Ivoorkust*

Artikel 1.4. Het Ivoiriaanse grondgebied omvat ook de exclusieve zone evenals het continentaal plat waarin Ivoorkust overeenkomstig het internationale recht en zijn nationale wetgeving, soevereine rechten uitoefent met het oog op de opsporing en de winning van natuurlijke, biologische en minerale rijkdommen die zich in zee, de zeebedding en de ondergrond daarvan bevinden.

Artikel 4.2b stelt dat, indien van lid 1 wordt afgevoerd, eigendomsberovende of beperkende maatregelen enkel niet-discriminatoir moeten zijn ; de verplichting uit de typetekst tot niet strijdig zijn met een bijzondere verbintenis werd weggelaten.

Artikel 4.3 stelt dat de schadeloosstelling wordt betaald in de munt waarin de investering werd gedaan en niet noodzakelijk in de munt van de staat waartoe de investeerder behoort, zoals staat in de typetekst.

In artikel 4.4 wordt enkel gesproken over schade in het algemeen en vervalt de bepaling schade “ingevolge oorlog of een ander gewapend conflict, revolutie, nationale noodtoestand of een opstand” en mag de behandeling niet minder gunstig zijn dan die welke het internationaal recht verleent.

Artikel 4.5 uit de oorspronkelijke tekst wordt artikel 5 en heeft dezelfde inhoud als artikel 4.4 uit de oorspronkelijke tekst.

Artikel 5 uit de oorspronkelijke tekst wordt artikel 6.

Artikel 6 wordt artikel 7. In 7.1 erkent de andere Overeenkomstsluitende Partij enkel onder voorbehoud van kennis dat de rechten en vorderingen van de investeerders zijn overgedragen.

Artikel 7 wordt artikel 8.

Artikel 8 wordt artikel 9 en bepaalt dat de bijzondere overeenkomst waaraan investeringen zijn onderworpen ook kan voorzien in economische en financiële bepalingen die van de onderhavige overeenkomst afwijken.

Artikel 9 wordt artikel 10 en stelt dat elk betrokken investeringsgeschil wordt voorgelegd aan een rechtbank en dat, indien er geen onderlinge overeenkomst gevonden wordt, lid 2 tot 7 van dit artikel van toepassing zijn. Lid 1 en 2 uit de oorspronkelijke tekst werden herwerkt tot lid 2 en 3, maar betekenen inhoudelijk hetzelfde. Lid 3 wordt lid 4 en lid 4 wordt lid 5. Lid 6 en 7 worden toegevoegd. Het eerste stelt dat de uitspraak gebeurt op grond van het nationaal recht van de Overeenkomstsluitende Partij en het tweede stelt dat arbitragevonnissen definitief en bindend zijn.

Artikel 10 wordt 11.

Artikel 11 wordt 12. Aan lid 3 wordt toegevoegd dat als de ondervoorzitter van het Internationaal Gerechtshof verhinderd is scheidsmannen te be-

noemen, dit zal worden gedaan door het in rang hoogste lid van het Gerechtshof.

Artikel 12 wordt 13.

Artikel 13 wordt 14. In lid 1 wordt de opzegperiode uitgebreid van ten minste 6 naar 12 maanden vóór het verstrijken van de geldigheidstermijn.

2. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en van de Raad van State

In zijn advies d.d. 7 juni 2001 maakte de Raad van State een opmerking over het ontbreken van het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). In zijn advies d.d. 31 januari 2002 sluit het Dagelijks Bestuur van de SERV zich aan bij het ontwerp van decreet. Het advies is als bijlage bij de memorie gevoegd.

Op het voorleggen van één instemmingdecreet per overeenkomst wordt niet ingegaan. In het ontwerp van decreet is immers voor elke overeenkomst een afzonderlijk artikel opgenomen. De leden van het Vlaams Parlement hebben dus de kans om één of meerdere overeenkomsten af te wijzen door tegen één of meerdere artikelen te stemmen.

De voordrachtformule en de ondertekening werden aangepast volgens de opmerkingen van de Raad van State en conform omzendbrief VR 2000/4 d.d. 8 september 2000.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

*De Vlaamse minister van Binnenlandse
Aangelegenheden, Ambtenarenzaken
en Buitenlands Beleid,*

Paul VAN GREMBERGEN

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Gabon inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 mei 1998, en met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Ivoorkust inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 1 april 1999

DE VLAAMSE REGERING,

Op het gezamenlijk voorstel van de leden van de Vlaamse regering ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Gabon inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 mei 1998, zal volkomen gevolg hebben.

Artikel 3

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Ivoorkust inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 1 april 1999, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

*De minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting,
Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden,*

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie,

Steve STEVAERT

De Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen,

Mieke VOGELS

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking,

Bert ANCIAUX

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

De Vlaamse minister van Werkgelegenheid en Toerisme,

Renaat LANDUYT

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport,

Johan SAUWENS

De Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media,

Dirk VAN MECHELEN

ONTWERP VAN DECREET

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid ;

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid,

Na beraadslaging,

Paul VAN GREMBERGEN

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Gabon inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 mei 1998, zal volkomen gevolg hebben.

Artikel 3

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Ivoorkust inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 1 april 1999, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 15 maart 2002.